

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Hesiodi poete

Georgicorū liber: per Ni-
colaum de Valle cōuersus

e greco in latinum.

MAGISTER GREGORIVS LATI-
cephalus de Konitz Lectori.

Ex agro celebres vrgentur viuere reges:

Viuit fœcundo maximus orbis agro.

Atteritur vomer/ tum su¹ ut taur² aratro-

Vt domini digitis aurea dona gerant.

Agricolę inuēras ducūt & i horrea fruges:

Cūcta suis pascāt oppida pulchra cibis.

Fœlix diuitias fidis qui congerit aruis.

Haud nugis quēq̃ decipit ille suis,

Sed claros soles/ largū iā postulat imbrem

Constanti diuos orat & vsq̃ prece

Aruorū cultus Ascrea natus in vrbe

Hesiodus docuit, lector amande legas.

IOANNIS HONORII CVBITENSIS Præfatio in librum Georgicorum Hesiodi Ascrei.

Hesiodus su-
bito a musis
factus poeta.

Ascrea Hesio-
di patria

Alia trallae-
tio Ascrea rus
mixta penes
hic Helicōa
colebat. Hic
berno dirum
triste estu op-
tabile nunquā

Laus agri-
culture et agri-
colarum

De Aglaop-
phodlo lege
Valerium Ma-
ximū li. vii.
ca. i. et Plinius
lib. ii. vii. ca.
xvi.

Hesiodus fuit poeta antiquissim⁹: Dū fili⁹ ex Pycinnide
vxoze: quē oues p̄ris in Parnaso mōte pascentē muse
rapuisse dicunt: ac poetā fecisse munere calamorū. qđ
Quidi⁹ li. pastorū vi. tetigit cū ait. Ecce deas vidi: non
quas p̄ceptor arādi: Uiderat. Ascreas cū sequeŕet oues
Idē in arte amādi. Nō mihi sunt vise Lio Clusq; sorores Seruā
ti pecudes vallib⁹ Ascrea tuis. Et Vergili⁹ in buc. inquit. Hos tibi
dant calāmos: en accipe muse. Ascreo quos ante seni: quib⁹ ille so-
lebat: Cantādo rigidas deducere montib⁹ oinos. Eius patria fuit
Ascrea vicus Boetie ad Heliconē: quā ipse improbavit: vocās di-
rā hyeme: tristē estu: ac nunquā optabilē. Quidi⁹ in Ponto. Esset q̄
petuo sua q̄ vitabilis Ascrea Musa est agricolę musa docere senis.
Uñ et ipse Hesiodus in hoc opusculo de genitore suo loquēs sic ait:
Hic me⁹ ille quidē genitor dū paup egeret. Errabat: maria alta se-
cans fluctusq; p̄fundos. Ille olim eolidā Lumā: atq; ea littora lin-
quens. Appulit hūc nō spe lucri cōmotus auara: Durū opus exere-
cere inuisa vrgebat egestas. Ille vag⁹ demū ppe tempe Helicōia
sedē Ascreā incoluit celi in regione molesta. Frigore nūc nimio: nūc
intolerabilis estu. Hūc fuisse t̄pibus Homeri ostēdit Belli⁹ ex epi-
grammate qđ apud Heliconē in tripode musis Hesiod⁹ ipse dicat.
Hic poeta ad Persen fratrem scripsit librum quē appellauit opa et dies
Ubi docuit quēadmodū agri: et quib⁹ t̄pibus colendi essent. et adepe-
r⁹ est palmā i medio dicendi ḡne: ut Quintiliano videt: licet Vergi-
lius eū supasse putet in Georgicis: autore Seruio, prim⁹ certe He-
siodus metricē scripsisse dicit de agricultura: quę sola est ex q̄ qst⁹
stabilissim⁹ honestissim⁹q; cōsequit: minimeq; inuidiosus: quam
Aristo. in Oeconomico potissimā fm naturā possessionū cōmemor-
rat. Quocirca olim Delphic⁹ Apollo Aglaū prophodiū dixit esse
felicissimū: qui parū quidē p̄diolum colebat: sed annuis victib⁹
large sufficiens: ex quo nunquā egressus ferebat. Uñ Vergili⁹ tam
vere q̄ eleganter li. ij. Georgicorū ait O fortunatos nimis sua si bo-
na noŕunt Agricolas: quib⁹ ipsa procul discordib⁹ armis. Fundit
hūmo victū facilē iustissima tellus. Et ab Horatio in carmine Epo-
do decentissime dictū est. Vt ille q̄ pcul negotijs Ut p̄sca gēs
mortalū Paterna rura bobus exercet suis Solutus omni fenore.
P̄terea sine agri cultorib⁹ nec cōsistere mortales nec alī posse ma-
nifestū est. Quāobrem qui rura coluerūt piam et vitē agere cre-
debant. Quid em rerū ex q̄bus aliqd acq̄ritur: nihil est agricultura
meli⁹: nihil vberi⁹: nihil dulci⁹: nihil libero homie digni⁹. De agricul-
tura igit tam laudata: rāq; frugifera: scripsere permulti: quorū bonā
partē Terentius Varro: q̄ rem rusticā expoliuit nōiat. Plini⁹ autē

li. xiiij et Columella li. p. i. scribunt q̄ Hesiod⁹ princeps oīm de agri cultura p̄cepit. Quē secut⁹ Vergili⁹ in Georgico carmine ait Crescimusq; canō Romana per oppida carmen. Scripsit etiam Hesiodus Theogoniam ⁊ quedam alia.

In libro Georgicorū dixit Dimidiū esse plus toto. Quid p̄ hoc intelligi voluerit. Declarat Philipp⁹ Beroald⁹ Bononiensis vir q̄ clarissimus in appendice annotamentorū in duodeci cesares Suetonij tranquillū dicens. Hesiodus in libro cui titulus opa ⁊ dies versū hūc posuit. Ignorat stolidi q̄ toto sit mediū plus. Dissoluēda q̄stio est: cuius mentionē fecit Bellius li. xvij. nociū atti. Nec tamē reliquit explanatū quid Hesiodus se dicere sentiat: cū dimidium plus toto esse dicit: quod cōmuni plane sensui videt̄ reluctari. Plato li. iij. de legibus plantissime explicat hoc ambagiosum. Scribēs rectissime dictū esse ab Hesiodo Dimidium plus esse q̄ totū. quādo videlicet totū cōprehendere nociū esse: Dimidiū p̄o tēperate se habet. Hinc intelligi voluit Moderatū immoderato plus esse: utpote melius deteriore. Docetq; principatū moderate cōstituendū esse: ⁊ ad mediocritatē redigendū. Idē li. iij. de rep. laudās vitā moderatā tanq̄ optimā. Hesiodū illud sapienter dixisse cōmemorat. Dimidium plus esse q̄ totū. Consiliter Aristot. iij. politicorū. Dimidius esse plus toto docet: ex eo q̄ gubernatio temperata durabilior est ⁊ melior: q̄ impotēs ⁊ immodica. Ideoq; Phocillides bonis optavit multa: mediocribus optima: ⁊ ipse mediocris esse voluit in ciuitate. Idē Aristoteles p̄fitef̄ mediocritatē ⁊ mediū esse optimū: mediocriq; fortune bonorū possessionē ait optimā omnīū esse existimandā Idem in Ethicis Virtutes mediocritates esse tradit. Ex q̄ colligit̄ mediū ⁊ moderatū optimū esse in vita degenda: ⁊ degenda: ⁊ plus q̄ totum appetendū. Nō me preterit aliter ab alijs Hesiodi versum exponi solere. Sed hec Platonica a nobis ⁊ Aristotelica interpretamenta magis p̄bant. cū eruditiora sint ⁊ veriora. Hec ille. Quidam dixerunt Hesiodum contendisse carminib⁹ cū Homero: fuisseq; victorem: quod indicat tripos positus ab Hesiodo cū Homero hoc epigrammate Hesiodus dedit hoc spectabile musis: Diuinum cantu cum Calcide vicit Homerum.

Quid intelligi voluerit
Hesiod⁹ cū
scripsit dimi
diū esse plus
toto.

Moderatum
meli⁹ immoderato.

Virtutes me
diocritates.

Hesiod⁹ cū
Homero car
minib⁹ cōten
disse dicitur.

¶ Finis p̄fationis.

A ij

PIO. II. PONTIFICI MAXIMO
NICOLAUS DE
VALLE.

¶ I vacat Enea rerum dignissime Præful:
Grataq; sunt animo carmina nostra tuo
Perlege quæ quondam dulci modulatus auena
In Latios ausus vertere Græca modos,
Ascrei inspicias *ἡμεῖς καὶ ἔστω* poetæ:
Græcia quo quondam floruit Hesiodo,
Hæc fuerant (fateor) plectro meliore canenda:
Hic opus ingenij quippe senilis erat.
At quia nonnullos tam magna superbia vates
Eleuat: vt nullo græca in honore putent:
Sum tamē hoc ausus bis septē & quattuor annis
Dum mea labuntur lustra trahente dea.
Sumpsimus & tenues græcorū e fontib⁹ haustus:
Mixtaq; cum græco lingua latina fuit.
Quicquid id est ad te vatū clarissime vates
Mittimus/es clario non minor ipse deo:
Suscipe: & Hesiodū placido complectere vultu:
Hic quoq; iudicio stetq; cadatq; tuo.

Handwritten note:
Hic quoq; iudicio stetq; cadatq; tuo.
ab additis de his qd. x.

LIBER PRIMVS.

HESIODI POETAE GEORGICON ER.
ga. Rastmerai. i. opera & dies Liber Primus.

P Ierides musq̃ quarū viget inclyta cantu
Fama ducū: & vñi dec⁹ imortale parētis

Dicite cur hominū pars hęc sine nomine vitam

Ducat & illius cur fama æterna per altum

Euolet, hæc Iouis est magni diuina voluntas:

Ille etenim altitonans summi regnator Olympi

Excitat imbelles animos / & fortia corda

Debilitat: ducē quo fortuna inimica superbos

Deprimat: atq̃ humiles clarū super æthera tollit

Tum mala mēs hominis mellorē inclināt ad vsum

Et cupiunt molles crudelia pectora cultus.

Exaudi quicunq̃ polo specularis ab alto

Cui nihil ignotū est: sanctissima dirige iura

Iusticiæ: liceatq̃ mihi fraterna monere

Pectora: & ignotos viuendi ostendere mores.

Sunt gemine in terris quibus altercant i vnū

Mortales causę / varia quæ mente trahuntur.

Vna quidem studium laudabile sedula curat.

Altera crudeli rerum depascitur hāstu,

Bella cupit, pugneq̃ exercet iniqua tumultus:

A 44

GEORGICORVM HESIODI

Inuisum atq; atrox pestis genus/hanc tamē ipsi
Mortales fugiunt/tandemq; volentibus hāc dijs

Exoptāt nequeuntq; huius cohibere furores.

Illam aut prius obscure genuere tenebre.

Sed fato meliore pater Saturnius illam

Et generi humano & terrę radicibus imis

Imposuit/segnes artus & inertia corda

*Dans contraindre
nig. descriptio.*

Excitat.alter enim segnis,cui vita manebat

Alterius spectans cumulos,mora nulla bouesq;

Iungit,& impresso terram diuertit aratro.

Siue domū curat siue inserit alter ad artes

Vicinū vicinus agit.laudabilis hæc est

*= Male continetur
scripsit.*

Pugnandi ratio.fugienda sed altera sub qua

*= Viri magis magis
ultra gab.
om. hanc.*

Inuidet aut figulus figulo/vel egenus egeno

Siue faber fabro dulcisq; poeta poetę.

Hæc mea dicta p̄cor toto cape pectore Perse

Nec te crebra foro speculantem iurgia vulgi

Auoceta studijs, pugnandi inimica voluntas.

Nemo forū sequitur quē nō fouet annua messis

Et bene clausa domi Cereris gratissima dona

Hæc q̄renda prius/dehinc si vacat / i pete vulg^o

Et fera in alterius rebus certamina pone.

LIBER PRIMVS.

At non illud ages iterum germane quod olim
Ausus es infœlix, litem hanc data iura resoluēt,
Scis quondā iter nos patria est partita facultas :
At tu nil iusta multum plus parte vereris
Tecum efferre rapax, corruptus munere iudex
Ille tuo est : sub quo tota hæc sententia pender,
Ignarus / non nouit enim ^{moderatus} q̃p̃ dulcius / aut q̃
Sit medium toto melius / seu viuere malua
Vtilius / quantum dulci seu viuere porro
Hos veterum victus occultauiere superni,
Inq̃ polo retinent coelestes, tempore quorum
Sat fuit vna dies tenui exercenda labore
Vna quiescētī tibi, dehinc alimenta parabant
Annua, tunc poterant temonis robora fumo
Exploranda dare, & nulli iuga curua p̃mebant
Terga bouum, nullum ^{mitē} hemiones sensere laborē,
Hos voluit faciles viuendī abscondere mores
Ira Iouis, cum se deceptum fraude Promethei
Sensit : & illius causa mortalibus auxit
Curarū moles, subreptūq̃ abdidit ignem.
Reddidit hunc iterum terris / curuaq̃ latentem
Subripuit ferula cauto puer ille tonanti

GEORGICORVM HESIODI

*502a: li: 1.0.8.3.
Hæc pater effatus nubis collector aquosq;
Iapetionide / cuius prudentia cunctos
Consilio excellit magnum spreuisse tonantem
Arte tua gaudesq; dato mortalibus igne.
Heu nociture tibi generi nociture futuro.
Tale mali genus excutiam quo pectore toto
Exultent homines cupidi sua damna ministræ.
Subrisit fatus diuum pater atq; hominū rex
Vulcanum aspiciens / atq; illi talia mandat,
Vade celer speciem e terra mixtoq; liquore
Confice mortalem cui vocem & robora iunge.
Sitq; ea virgineę cœlestis imago puellæ
Quā sibi quisq; velit dea q̄ doctissima Pallas
Instruat / & varias percurrere pectine telas.
Adñciat capiti facilem Venus aurea formam,
Curet vt assidua stimolata cupidine corpus.
Interpres superum victor Cyllenius Argi,
Fallacem addat mentem & fallacia verba
Dixerat: imperio Iouis annuit æqua voluntas
Cœlicolum exemplis fingis Vulcane puellam*

LIBER PRIMVS.

Virginis ora deę similem/quā glauca Mīnerua
Cinxit/ & ex omni fulgentem parte poliuit.
Hinc etiam Charites etiam celeberrima pytho
Aurea candenti posuere monilia collo,
Effulęq; comas horę de flore coronam
Vernali tribuere deę. tamen attica Pallas
Illam pręcipuo formę decorauit honore,
Et superum interpres victor Cyllentus Argi
Fallacem attribuit mentem & fallacia verba.
Sic pater altitonans diuino iusserat ore.
Quādoquidē dederat sua munera quisq; deorę:
Mercurius merito Pandoram nomine dixit:
Exitiale malum mortalibus & fera pestis,
Postq; aut tantus confecit Iuppiter astus:
Mercuriū ad magnū iubet ire Epithea/dono
Cui ferat hęc. q; nil veritus: pcepta Promethei
Cœpit & accepto nouit sua damna Epimetheus
Nam prius humano generi secura manebant
Tempora: nulla mali species aut cura laboris
Morborumq; genus/tristem qui funeris atri
Corripuere viam/quibus omnis frangitur etas
Viuere dulce fuit. quadam sed tegmen ab vrna

Pandora
malum
exitiale

GEORGIBORVM HESIODI

*Plato distat Apoc
infigantiam Dom*
Dum Pandora leuat totum exiliere per orbem

Curarum infestę effigies. spes sola remansit

Intus/ & e labris ima sub parte resedit

Obstitit impositum nam tegmen abire volenti.

Sic qui fulmen agit nubis collector aquosę

Iusserat. innumereq; etiam mortale vagantur

Per genus i fande species/ quibus equor & omis

Terra infecta tumet/ morbi noctesq; diesq;

*offering in art.
1. 2.*
Spote sua sine voce ruunt. nanq; ab Ioue summo

Ablata est illis quęcunq; potentia fandi

q. d. mo
Sic impune parens offenditur ille deorum

Si vacat o frater- si non audire recuses:

*Auri. Seruli
Dip. 12. 16.*
Ordine plura canā. genus immortale creatum

Ac mortale simul credendum est. aurea primū

Secula dis superi totum sparsere per orbem

Tēpore quo cęli imperium Saturnus habebat:

Tunc homines diuū viuebant more: nec vllos

Anxia curarum moles: operumq; labores

Cassabant/ aberat tristi cum mente senectus:

Semper & in valido regnabant corpore vires:

Nulla mali labes: conuiuia leta placebant:

Mors similis somno fuit/ atq; vberima tellus

LIBER PRIMVS,

Omnia liberius nullo cogente ferebat,
In commune bonū/nec quisq̃ inuidit habenti,
Qm̃ foelix ætas erat omnibus vna voluntas/
Et taciti lætos soluebant pectora in vsus
Aurea postq̃ hominū paulatim defuit ætas;
His pater altitoās meritos adiunxit honores
Sub terris habitare dedit: qui numina facti:
Et genus humanū/sancte quoq̃ iura tuentur
Iusticię/tenebris circumfusiꝑ peragrant
Terrarum fines & opes mortalibus augent.
A. 1. 1. 1. Proxima successit terris argentea proles: *Argentea proles.*
Auro deterior/sensuꝑ & moribus impar.
Tunc sibi quisq̃ suę fecere sub vbera matris
Otia mortales: paulatim adoleuit in annos
Ingenij rude principium/quo decolor ætas
In proprijs etiam laribus rude pectus agebat.
Aucta tamen postq̃ ad summū peruenerat ætas
Viuendi breuius spatium fuit, anxius ardor
Curarū incumbens aderat quas improba mētꝑ
Gaudia fecerunt/altera iniuria nunq̃
Destitit:& nulla in superos reuerentia/nullos
Sacrorum ritus ætas argentea vidit.

GEORGICORVM HESIODI.

in fons Hanc deus extinxit / *in fons* meritā flammatus in iram :

Postq̄ hominū oculuit argentea secula tellus.

Non tamen illorum sine nomine vita recessit:

Sub terrisq̄ dei sedes coluere secundas.

Quam fons in nult Tertia post illam successit aenea proles.

argentea proles At nihil argento similis *fons* driadumq̄ creata

Sāguine: dura quidē robustaq̄ pectora tendens

Tota feri misero Martis feruebat amore

Nulla quies illi: nullum ius. durior ætas

Ipsa adamante fuit / vultu metuenda superbo

Cui nunq̄ inuictum robur. fortesq̄ lacerti

Defuerant humeris: tunc ærea tela / *fons* domusq̄:

Omnis in ære labor. non ferri emerferat vsus.

Hæc aut proprio proles consumpta furore

Ad gelidi loca nigra dei sine honore recessit

Et quanq̄ extiterit inuicto robore / ab atra

Quarta fons Morte tamen victa est: solis lumenq̄ reliquit.

Post aut occulta est. atq̄ ænea corruit ætas /

Quarta fuit soboles melior / cui plurima toto

Iusticiæ hærebant animo præcepta verendæ

Diuinum genus heroum. primūq̄ vocari

Semidei / immensos illi potuere per orbes

LIBER PRIMVS.

Hos infanus amor Martis : bellicę nefandi
 Ardor : Agenoridę septem prope mœnia Cadmi
 Aedipodę imperij causa consumpsit - & alti
 Hos maris vndisoni fluctus / cū Pergama classes
 Argolicę peterent, vbi pallida mortis imago
 Desuper incubuit - dum iusto vlciscitur ense
 Tindaris. hos etiam toto diuisit ab orbe
 Iuppiter : & vitę meliorem tradidit vsum
 Elysiosq; dedit colles habitare profundi
 Littus ad oceani - fœlix & sancta propago.
 Hic tibi vernat hum⁹ - vbi dulcia poma quotānis
 Ter gremio effundit nutrix vberima tellus.
 Qv⁹tinam non me quinta cum stirpe creassent
 Fata : sed ante mori - seu post licuisset oriri.
 Ferrea nunc ætas / quam curę & mille labores
 Nocte dieq; premunt paulatimq; illius instant
 Exitio : sic dijs placitum sed prospera tanto
 Fata etiam venient aliquando in turbine rerum
 Nec minus hæc infanda hominū delebitur ætas.
 Cum matura annis illorum tempora cani
 Inficient crines natis, nec vt ante parentes
 Nec patribus nati similes : nec ab hospite tutus

GEORGICORVM HESIODI

Hospes erit sanctum corrumpent foedus amici.

Et furet arma ciens inter discordia fratres.

Viuet honoris in ops hominum pperata senectus

Nec pudor effractus senio obiurgare parentes

Infelix soboles legem & precepta deorum

Nesciet: in ualido non hæc alimenta parenti

Iusta suo reddet. quid enim quod iniqua rapaces

Appetet usque manus vrbes & moenia narrem

Alternata deleta manu? iurataque fallent

Numina: iusticie nulli tribuentur honores.

Pulsa gemit bonitas: illum venerabitur orbis

Cui mala mens suadet fera crimina. tota iacebit

Tota quidem orbatu tecum reuerentia vultu.

O dea iusticie soboles en improba ledet.

Si probus ullus erit quem contra insurget/iniqua

Voce fures fictum affirmas: alitrixque malorum

Inuidia, incedet fatali turbida vultu.

Protinus humanas sedes Astrea relinquet,

Diua suos pariter tendet reuerentia cursus

Ad superos/nitido velataque corpus amictu.

Mille recedentes ille mortalibus agris,

Non cessanda tamen rerum mala semina linquet

*in ualido non hæc alimenta parenti
Iusta suo reddet. quid enim quod iniqua rapaces*

*Diua: Astrea relinquet
Protinus humanas sedes Astrea relinquet*

LIBER PRIMVS.

At nunc te moneam-quanq̃ sapi soia/iudex
His intende animũ sed quid iuuat ista monere?
Stultus maiori quicũq̃ resistere tentat
Vincitur-& magno pœnas subit inde pudore
Sic ego sum tanq̃ volucris quam præderit astur,
Prensasq̃ sublimes agitur philomena p̃ auras,
Hæc dolet infœlix vngui transfixa recuruo.
Quã contra horribili raptor sic intonat ore
Quid misera exclamas-te multum fortior astur
Te premit/huc adsis quo te meusegerit ardor
Et quanq̃ bñ/suaue canas/mihi cœna futura es
Si lubet-aut dimissa iterum remeabis in auras,
Sic fatus tacuit pennatus & impiger astur.
Tu modo iusticiam cole/nulla iniuria Perse
Tecum habitet-fatale gerit secumq̃: nec illam
Vllus amat nisi mens cui vilis & improba surgit
Vir bonus hanc inferre timet-quã si intulit/acti
Pœnitet:& magno cōtristat corda dolore.
Est via iusticiæ mellor-quæ vincitur omnis
Omnis ad extremũ veniens iniurus ardor.
Quid dicam q̃ nunq̃ aliquid dementia noscit
Ni modo passa prius, si quis male iura ministrat

GEORGICORVM HESIODI.

Peierat/ & tandem dementi panditur error.
Eripe iusticiam. corruptus munere iudex
Ius violat. dolet hæc ^{iusticia} & nulli visa per urbem
Tristis it. & lachrymans poenam mortalib⁹ orat
Qui violant iura/ & recti sacra fœdera rumpūt.
Verum vbi iusticiæ sancti seruantur honores,
Iudicioq; pares & ciuis & aduena pendent,
Urbs viget. augetur soboles. pax læta vagatur,
Pax iuuenum nutritrix/ nunq̃ his fatalia bella
Preparat altitonans/ nullis in rebus egestas
Imminet. in quemq̃ nulla est offensio. dulci
Quos iuuat interdum genio alleuiare labores.
Terra quibus large fundit sua semina. & alte
Montibus innatę mittunt sua munera quercus
Glandiferę in summo/ in media tñ arbore mustant
Vndiq; apū ingentes acies. vestemq; ministrant
Lanigerę pecudes. per se magis omnia florent.
Non his externas merces vehit ardua puppis
Omnia dat tellus. quid enim q̃ iuncta marito
Et patribus similes emittit foemina ^{foemina} partus?
Non datur hoc quibus illa placet violentia iuris
Hos ad supplicium vocat alti cura tonantis.

LIBER PRIMVS,

Sepe subit pœnas plebs tota miserrima tantum

Vnius ob noxam pestis furit atra per urbem, *Virg. 1. 5. 1. 6.*

Et male suada fames/paulatim deficit omne

Vulgus/& euacuos ostendunt tecta penates.

Fœmina nulla parit. sic sæuit Iuppiter erga

Quos male facta iuuât: qui si modo forte cruentū

Militiæ exercent studiū/morâ nulla sinistro

Marte cadunt. vel si potius iuuat ire per altum,

Illorum in medio submergitur obruta puppis.

Vos igitur qui iura datis conuertite mentes

Ad tales hominum pœnas/diuiua potestas

Mortales circumuolitans videt improda quorū

Iudicia emergunt multorum in damna: deumq;

Ignorant monitus/genus hi mortale pererrât

Innumeri/tenebris circumfusi q; tuentur

Iusticiæ sacra iura/domât gen⁹ omne malorum

Minerva Illa quidem virgo est supero Ioue nata parente *Minerva*

Nomine clara suo/coetuq; verenda deorum.

Quam si quis violet, lachrymās sua fata parēt;

It Iouis ante pedes & lamentabile fundens/

Humanos queritur mores/ac debita poscit

Supplicia in populos. tu iudex causa malorum

GEORGICORVM HESIODI

Quí violas sacra iura deę/iám dirige mentem,
Ius cole/in alterius te nulla pecunía vertat,
Damna: nocet sibi qui cuiq̃ nocet/& male fudet
Ille sibi in quenq̃ si quis male iura ministrat.
Cūcta videt pater om̃ipotēs/& qđ mihi tecū est
O iudex/modo si lubeat/speculatur ab alto,
Nil latet hunc/aut hoc quales tribuant honores
Iusticię in populo.quam non ego pectore toto
Nec mea progenies coleret-postq̃ orbe sub isto
Spreta iacet bonitas/& ius iniuriā vincit:
Inuito Ioue ni fierent.hęc accipe frater:
Hęc animo meditare; iniustum pone furorem,
Ius quoq̃ frater ama/sine quo genus om̃e ferax
Credimus alterno certatim corpore pasci.
At nos instituit vitę melioris origo,
Iura dedit pater omnipotens / ea pectore toto
Si quis habet/decus æternum-pia premia reddet
Iuppiter affligit si quis pro teste vocatus
Peierat/ac merito pensatur culpa nocentis
Supplicio.offendens ius ille offenditur vna,
Ex quo obscura quidē/nulli qđ cognita surget
Posteritas.iusto de sanguine nata propago

LIBER PRIMVS,

Clara caput tollet/patrio seruata decore:

Hæc quæ quæ referā stultissime concipe frater.

Quā facile innūeras vitorū amplectimur artes

Haud pcul illa habstāt, breuis est via quæ sit eundū

Est via virtutis contraria/sudor anhelus

Hanc sequitur/quæ se scopulosis ardua cliuis

In longum prorumpit iter-riget aspera primo

Ingressu-leuis est postquæ alta cacumina tanges,

Optimus hic sese qui nouit cuncta magistro,

Prospiciens rerum fines meliora sequuntur

Dignum laude virum parentem recta monenti

Credimus, ille tamen sibi qui non cōsulit / aut quæ

Alterius præcepta fugit/vir inutilis extat.

Ergo age fratades generoso e sanguine Perse:

Non fuge fraternos monitus. operare laborem

Inuideat tibi dira fames/spicaque recenti

Alma Ceres ornata caput sua dona ministret:

Sit tibi plena domus, segnem crudelis egestas

Opprimit/hunc homines odio superique sequuntur

Tormenti similem fucō-cui spicula surgunt

Horrida distensumque fauis consumit edendo

Semen apum: piger ipse sedet-vitatque laborem.

GEORGICORVM HESIODI

Vtilis: hæc igitur cupiēda est pectore toto
Tanq̃ laudis opus. neq̃ enim lamenta refundes
Amisisse bouem / proba si vicinia tecum est.

Acceptum metire / & eodem pondere redde
Vicino / tibi vt hic iterum succurrat egenti.

Res male parta mala ē dāno faq̃ semp: ab illa

Ergo caue / ne te vincat in amore sodalis

Illum adeas qui te fac mutua munera reddas.

Sponte datum cupias / scelus est letale ^{Stodig} rapina.

Quicumq̃ (& si magnū) aliqd largitur amico

Lætatur. quicumq̃ iacit de fronte pudorem /

Et rapit alterius quicq̃ / intima turbat amici

Visceraq̃ & mentem / cui vis ^{f. d} illata rapinæ.

Adde parum paruo / paruo superadde pusillū

Fiet & hoc magnum / infelix pelletur egestas

Si modo rem cumules / hominē nec ledit habere

Cuncta domi / nocet esse foris. q̃ dulce bonumq̃

Presens accipere / atq̃ absente carere molestū ē.

Tunc bene potandum cū plena effundit ab aluo

Vina ^{var} cadus / tunc parcus eris cum parte ^{li. var} lyæus.

Defluit e media / sed cum declinat ad imum

Spumantes iterum cyathos & pocula fume.

LIBER SECVNDVS.

Quicquid polliceare homini seruetur amico.
Si quicq̃ cum fratre tibi est testem adijce rebus
Subridēs/nocuit/non credere/credere semper.

Neue tuā alliciat meretrix caue foemia mentē

Rem torā vorat illa: nimis dum blanda videtur

Heu q̃ damnosum mulieri est fidere cuiq̃

Rem patris acceptā melius fouet vnic⁹ hāres:
Augēt & hanc, at tu plures in morte relinque
Ex te ortos/nam plura pater Saturnius illis
Attribuet. sed te si cecus tangit habendi
Ardor adhuc/fragilīsq̃ placet tibi gloriā rerū,
Hęc age q̃ moneā & varios operare labores.

LIBER SECVNDVS GEORGICO RVM HESIODI.

c Vm cœlo emergūt sublimi ab atlātide natę
Pleyades/ē trūcāda Ceres-moriētib⁹ illis
Mitte in aratra boues. latitare ea sydera dicunt
Viginti-totidemq̃ dīes/annoq̃ voluto
Apparent iterum/maturam incidere messem
Rursus & incipiunt dentata falce coloni
Hāc legē agricolę-atq̃ habitantes littora seruāt
Aut qui pingue solum-vallosaq̃ tecta tenerent.

GEORGICORVM HESIODI

Nudus ara nudusq; fere & mete corpore nudo
 Si tempestiuos agrorum ducere cultus/
 Augeriq; illos magnis successibus optas,
 Neue aliena roges interdum pauper egenus.
 Q, si ad nos supplex iterum fortasse redibis
 Non iterum dabimus. iuuet exercere labores
 Improbe (quos inter mortales diua potestas
 Sortita est) ne tristis inops cū coniuge mœsta
 Aut cum natorum misera comitante caterua
 Victum a vicino rogites. dare negligit iste
 Bis seu ter fortasse dabit/dehinc si petis vltra
 Proficies nihil: at tu plurima verba refundes,
 Orabisq; iterum-frustra tamen: artibus vt te
 Iam pridē admonui inuigila/atq; incūbe labori,
 Dīra fames procul hinc abeat. tua debita solue.
 Imprimis tibi conde domū-precioq; ministram
 Dehinc eme-quā possis custodē adiūgere bobus
 Pone domi toto quantum tibi sufficit anno.
 In rebus spes est alienis irrita: nam si
 Hic dare forte neget-tu semper pauper egebis.
 Tempora labūtur-operum quoq; deficit vsus.
 Ad cras rem differre nocet-nunq̃ horrea nunq̃

2. 112: 01/10/11
 1. 112: 01/10/11
 1. 112: 01/10/11

1. 112: 01/10/11

LIBER SECVNDVS.

Implet iners: aut qui tempus producit. habēda ē

Cura operi. turgescet opus. mala mille molestā:

Affliguntq; hominē cui segne & inutile corpus.

Cum bene se posuit rapidi vis ignea Phœbi,

Ac pater omnipotens fecundis imbribus æther

Defilit in terras / & languida membra resumū

Iam pridem amissas æstiuo in tempore vires

(Nā breue sol hominū supra caput astat ab alto:

At de nocte magis currus exercet agandō)

Tunc operū multo ante memor / discinde securi

Syluam incorruptā / tūc germina desinit arbos

Fundere: datq; suas volitare per aera frondes,

In tres tende pedes mortaria / contineat tres

Pistillus cubitos / pedibus quoq; confice septem

Temonem - qui si fuerit protentus in octo

Hinc tibi malleolus crebros formetur in ictus

Palmarūq; trium rota sit: varijsq; repone

Ligna efficta modis / validamq; in montib; altis

Quere; vel effuso campi super equore prinū:

Ac stiuam cōpone: manum qua firmet arator:

Temonem cuneis dentalisq; alliget imo:

Torqueat & fortes illa durante iuuenkos.

Binaq; præterea tectis seruentur aratra

C

GEORGICORVM HESIODI

Sic melius. nam si casu discinditur vnum:
Restat adhuc aliud/validos agitare iuuenkos.
Temonem ex vltimo viridi seu confice lauro:
Stipa sit ex pinu. dura dentalia quercu.
Duc in aratra bouem nono qui viuat in anno,
Apta ætas operi matura est: franget aratrum
Bos iuuenis/minitans iuuenili prælia cornu:
Lit rixam exacuens/opera imperfecta relinquet
Quere quater decies annorum ætate bubulcum
Quadrifidus panis & ofellas cæsus in octo
Sit cibus huic, recto sulcabit vomere terram
Si maturus erit. studium intermittet arandi.
Iunior: aspiciensq; pares ætate colonos
Ibit ad hos, ludosq; ciet lasciuia iuuentus.
Ergo non melior iuuenis/nec semina verſe
Sparget humi quantū terræ mensura requirit.
Contemplare etiā cum gruse nubibus altis
Assiduos agitat clangores/nunciat imbrem
Venturāq; hyemē-tempusq; indicit arandi,
Angit & illius mentē cui nulla boum spes,
Tunc redeant fœni plena ad præsepia tauri.
Tūc proprios operare boues & plaustra. sed inq; s
Nō habeo dabit hic. facile ē petere atq; negare.

LIBER SECTNDVS.

**Mētisinops alius quidenim componere currū
Tunc volet ignarus / non nouit quantus in illo
Sit labor- & centum compagibus infita lingua,
Quæ debent multo ante domi prouisa reponi.**

Præterea cū tempus adest rescindere campū
Fortius insistas operi / exercere ministros,
Nam vertēda duplex tibi sicca atq; hūida tellus.
Vere nouo veniant celeres ad aratra iuueni,
Fertilis vt grauida culmus procūbat arista.

**Ne te decipiat cum semina colligit ætas.
Sit noua cui studeas tellus nec arata quorannis.
Terra recens large natis alimenta parabit.**

Plutonē imp̄mis venerare atq̄ annua sacrae
Vota refer Cereri-cum stiuę innixius agendo
Incipis exercere boues- stimuloq̄ fatigas,
Sic immensa tibi surgent cerealia dona,

**Semina cum terræ cōmittis pone sequat̃
Seruulus/atq̃ auibus ⁱⁿrastris fata lēta recondat.
Optima crede suuat rerum prudentia cunctos.
Leditur aduerso qui negligit omnia fato.**

Si sit pingue solum: grauidę inclinant aristę,
Fœlicesq; operum successus a Ioue summo
Hinc capies/ neq; sub rectis extendet arachne

GEORGICORVM HESIODI

Filla / sed immensę replebunt horrea menses,
Tunc gaude / & cani florentia tempora veris
Lætus agas cum te incassum crudelis egestas
Aspicit / & parto turget domus atq; aliena
Re tibi non opus est / tua pluribus adiumentum.

Fit sterilis tellus medio versata sub æstu.
Hincq; solo residens imas falcabis aristas
Aversos religans culmos / tenuisq; sequetur
Spes vitæ pauci te mirabuntur / ab agris
Parua sub exiguo referentem farra canistro.
Difficile interdum mutabile noscere tempus,
Mobilis & varia est alti natura tonantis.
At si tardus aras / tardus tibi solus aranti
Afferet auxilium si largis imbribus æther
Tres noctes totidemq; dies non cessat ab alto
Donec replevit validi vestigia tauri.

Tēpore q̄ querna residēsq; sub arbore coccys
Exululat gaudentq; hominū mortalia corda
Vere sub aprico sit tardus forsitan eques
Qui tempestiuo diuertis vomere terram
His intende animū nec florida tempora veris
Te lateant : glacialis hyems tibi cognita surgat
In qua incūbendū est / nec te vlla taberna moret

LIBER SECTNDVS.

Aut narrata loco sub aprico fabula tardet:
Dum frigent alij vir rem tamē impiger auget,
Surge igitur nec te paupertas opprimat illo
Tempore dira fames tenues facit esse lacertos,
Elatosq; pedes & crura tumentia multo
Sanguine segnis inops & spe suspensus inani
Inclinat mentem sceleri & meditatur iniquos
Vnde paret victus hominem spes nutrit egētem
Irrita cui nihil est & tota luce vagatur.

Dū media elapsa est ætas: pperate ministri
Condite dic casulas/nam semper non erit ætas.

A Iano mensem dictum ~~euge~~ nubibus ille
Letalem bobus glaciemq; & frigora ducit.

Tracius insurgit boreas & turbine facto
Disturbat maria/atq; comas siluamq; sonantē:

Alticomas quercus annosaq; robor a pinus.

Diruit ex alto & valles iaculatur ad imas.

Siluarū auditur fragor vndiq; sed fera duos
Arrigit ipsa pilos caudamq; in cruribus angit.

Quinetiam quibus est villis densissima pellis.

Perforat illē quidem setosaq; pectora transit

Nec se defendunt dura sub veste iuueni

Et misere algescunt hirsuto crine capellæ.

GEORGICORVM HESIODI

Vincit ouis boream instantem / fultoque repellit

Tegmine lanarum - sed non obstititur illi

A senibus - curuo facit hos incedere collo.

Nec tamen ad teneram penetrat boreale puellā

Frigus / at illa domi cui nondum nota libido

Matris apd' charæ gremiū sedet - atq; hyemales

Non sentit glacies / & tota nocte quiescit.

Atq; oleo teneros interdum perluit artus.

Tūc polipo dux est gelidis habitare sub undis,

Nec videt vnde sibi venetur in æquore prædam,

Alleuetq; famē / proprios dum deniq; in artus

Vertit atrox rabie immensam. sic imbribus atris

Turbatur mare - sic atra caligine cœlum.

Sol quoq; ad Aethiopas radios & lumina fundit

Rarus apud Graios. fugiunt animalia curui

More senis valles imas & dente trementi

Concaua saxa petunt nemorū tenebrosaq; tecta:

Tunc q; ne noceant hyemes tibi - protegat artus

Mollis lena tuos / cui texta ex ordine recto

Pauca: sed aduerso ducantur plurima fila,

Sitq; ea crure tenus / vetat hæc p corpora setas

Surgere / & instanti phibet durescere vento.

Tegmina sint pedibus taurorum e pelle cothurnis,

LIBER SECVNDVS.

Nec nocet hoc inflare pllis. vt frigora vincas
Hedorum teneras neruo bouis insue pelles
Ac dorso suspende. tegant capita alta galeri
Ne madeant aures borea spirante cauendum est
Frigoribus. tunc ros cœlo diffusus ab alto
Intus alit Cererem sacros operumq; labores,
²⁸ Ille quidem vi ventorum e fluuialibus vndis
²⁶ Tollitur in sublime & matutinus in agros
Desilit/interdumq; expectat tempora noctis.
Interdum borea nubes agitante procellas
Vertitur in ventosam hyemē-fuge prouidus illā
Acceleretur opus/pete recta obstantia ventis
Ne forte obscuro nebularū infusus amictu.
Immadeas largosq; imbres pluat humida vest;
Pascua tūc carpant-quis non pingua-tauri,
Quippe arbor leuis & longa sub nocte quiescūt
Nutrimentū ingens vobis vberima mando
Agricolę faciliq; dies transire labore,
Hæc seruanda tibi donec nox æqua diebus ^{in ordine nra festis nra}
Atq; iterum satio committit semina terræ,
At dum sex decies sol arduus occidit vndis
Hibernum post solstitium sacrosq; relinquens
Oceani fluctus/sublimi arcturus Olympo

GEORGICORVM HESIODI

Exoritur primūq; cupit splendescere sydus,

Tunc vites incide / noui acq; nuncia veris

Antiquos iterans quēstus p̄cedat hyrundo.

Dum tamen immensos effundit pleyas æstus

Profiliensq; vmbrosa petit plantaria lymax

Tellure esicca tunc vinea nulla ligonem

Senciat accelerent vñcata falce ministri

Maturam in segetem nec te pulcherrima tempe

Detineant segnem matutiniq; sopores:

Eya age rumpe moras pelle ocia segnia / pelle

Dū vocat alma Ceres robustaq; collige farra,

Pone domi toto quantum tibi sufficit anno,

Mane operi assurgens operis pars tertia mane

Conficiť labor haud grauis est. de mane viator

Longum linquit iter / taurosq; exercet arator.

Pręterea sua dum scolimus florentia mittit

Germina: & in ramis dulces resonare cicadę

Sole sub ardenti incipiunt trepidantibus alis,

Fit capra tunc mollis tunc sunt dulcissima vina

Fœminaq; vrenti Veneris prurigne corpus

Appetit infanos cořtus lassantur ab æstu

Membra virū / tantumq; potest vis ignea solis,

Tunc licet ardores gelida releuare sub vmbra

LIBER SECVNDVS.

Fontis ad apricos latices semperq; fluentis
Murmur aquæ/faciles quam circū leniter aure
Aspirant: Zephyris plerūq; agitantibus illas
Hic hilares lætus cyathos & pocula sume
Rubrina: ter infusa magis quę temperet vnda.
Hic tibi ab vberibus caprarum caseus adstet
Quæ nullos pascant foetus/hic lactea liba/
Hic tibi siluestris ponatur caro iuueniæ
Quæ nondū enixa est. hic mollior hedulus adsit.
Et iaceas saturus patula sub tegminis vmbra.
Surge tamen cœlo cum fulget orionis astrum,
Tempus adest. Cereri sacra terat area fruges
Ad ventos posita/atq; ingenti equata cylindro.
Nec nisi libate dicantur ad horrea messes.

Postq; aut satis ad victum tibi contulit ætas:
Continuo cui nulla domus sit/quere ministrū,
Adde etiā ancillam quę sit sine prole/molestū est
Et graue seruitium illius quam cura remordet
Natorum. blandire cani panemq; ministra,
Peruigil ante fores sedet ille domūq; tuetur
Dente rapax/furiq; altis latratibus instat.

His propere exactis/foenum paleasq; reconde
Hemiones quantū satis ac nutrire iuencos.

GEORGICORVM HESIODI

Inde laboranti requies præbenda colono.

Tempus & exhaustis pariter iuga demere tauris

*Sum in Lamo
Sic apud
anno 1774*

Dum tamen in media cœli statione refulget

Syrius oryoniq; loco splendet eodem,

Et rosea arcturi cernit pallantias astrum,

Tunc vuas tenero abscindens de corpore matris

Per bisquinq; dies tenero sub sole iacentes

Pande dies etiã molli stent quinq; sub vmbra,

Dehinc torque capiant vegetes iucunda lyei

Munera, sed sydus cum deficit orionis /

Pleyadesq; hyadesq; cadunt meminisse iuuabit

Protinus impresso subuertere vomere teram,

Stat tempestiuo cuncta exercere labore.

Si tamen infestũ iuuat ire pæquor & alta

Puppe vehi moneo ne / qũ ab atlantide natas

Oryon insequitur / totoq; excludit Olympo

Vt videas illas medio submergere ponto,

Nauigio incũbas, mare tunc tollentibus euris

Obscurũ vndosos iacula ad æthera fluctus,

Tunc igitur iaceant religatę ad littora puppes

Saxorum obnixę obijcibus / ne forte ruentes

Discutiant venti / pateat pars ima carinę

Ne pluuiam excipiens putri marcescat ab imbre

LIBER SECVNDVS

Instrumenta domi naualiaq; arma quiescant *Pars nauis*
Pensa: gubernandiq; exploret robora fumus. *ad fumum.*

Interea Cereris sacros ^{aristura}operare labores,
Nec prorsus fugiendus ager. labatur in altum
Aequor amica rat; dū non magis vnda tumescat
Nec refluunt vasto sublati gurgite montes,
Vadat ^{naui}onusta tamen ^{aristura}censu reditura superbo.

Hic meus ille qdē genitor dum pauper egeret
Errabat/maria alta secans: fluctusq; pfundos.
Ille olim Aeoliam Cumā/atq; ea littora linquēs
Appulit huc non spe lucri cōmotus auara,
Durum opus exercere inuisa vrgebat egestas:
Ille ^{naui}vagus demū prope tempe Heliconia sedem
Ascream incoluit-coeli in regione molesta,
Frigore nunc nimio/nunc intolerabilis æstu.

Tempore q̄sq; suo iuuat exercere labores.
Nauigiū ante omnes/cuius si te vlla remordet
Cura/placetq; altos sulcare per æq̄ra fluctus.
Dum faciles spirant venti/& furor ille quieuit
(Ne te inuisa fames alieno viuere parto
Cogat: & inuitus multorum debitor extes)
Vade/nec in ^{magna}cymba sed te vehat ^{puppa}ardua puppis.
Ingentes referant census ingentia mercis

Georgicorum **GEORGICORVM HESIODI**

Pondera. præterea quæ sint aptissima nautis

Tēpora narrādū est / quāq̃ mihi parua p vndas

Vita fuit / vixq̃ ex illa tamen Aulide cursus

Litt⁹ ad Euboēū : sub qua omnis grætia quondā

Dum pelago defæuit hyems / conuenit in vñum

Et merito infandos fatum iuratur in hostes.

Inde mihi placuit nō longe ad Calcida cursus /

Huc vbi magnanimū gē⁹ Amphidamātis achiui

Constituūt populis certamina / & inclyta quōdā

Munera defuncti ponunt in honore parentis.

Hic ego me dulcis referentem premia cantus

Aut ratos memini tripodas / quas sponte dicaui

Musarū ante aras quibus antra Heliconia curæ

Ille vbi me primū dulcem docuere poesim.

Tantum igitur mihi res naualis cognita surgit.

Dicā aliqd tamē / & varios pandā ætheris vsus :

Hæc etiam nobis aspirauere camenæ.

Æquora tuta legāt instructoq̃ remige puppes

Cum decies quinq̃ est series exacta dierum

Æstiuum post solstitiū / & iam deficit æstas,

Nam neq̃ tunc classes medio nec nauita ponto

Obruitur / ni forte vellet Iouis alta potestas

Aut de⁹ / ipsarūq̃ parens Neptunus aquarum

LIBER SECVNDVS.

⁸⁷⁰
Exitus om̃is in his rerum manet exitus om̃is
Vt lenes spirant Zephiri-tranquilla quiescunt
Aequora/tunc celerem ventis committe carinā,
Vadat onusta tamē.reditū properare memento
Qm̃ prius ipsa novos fundunt vineta liquores:
Autumnūq; imbres & hyems infesta procellis,
Aut notus ⁸⁷⁵insurgat pluua rorantibus alis,
Incubatq; mari-totumq; euoluat ab imo.
Exercentq; etiam studium nauale sub ipso
Vere nouo-cum se tam latas arbor ab alto
Induit in frondes-quātum vestigia cornix
Pandit humo depressa/silet tunc nabilis vnda
Ast ego nauigium graue tunc semperq; molestū
Crediderim/hoc naturæ hoies leuitate nefanda
Subtraxere: agitant diuersa pericula fluctus.
Et tamē ire placet/quanq̃ mors dura sub vndis
Diuidæ sunt vita hominū/atq; insan⁹ habendi
Ardor, ad hæc animū germane iutēde parump
Concipe fraternos monitus/maria alta secādo
Fac tecum ne cuncta vehas/maiora reserua
Nec nimis est oneranda ratis-sit ponderꝫ æqui
Quicquid in hac dux est aduerso occurrere fato
Fluctibus in medijs/carrus discinditur omnis

GEORGICORVM HESIODI

adandi temp;
Sigravius superinstat onus, servare memento
Mensuram in rebus/ & idonea tempora ad usus

Cum ppe ter decies tibi vita elabitur annos,
Connubium maturū aderit: ^{15: annos /}decimūq; puella
Exigat & quartum/ sed quinto nubat/ & illa
Virgo sit atq; habitet ppe te- cui sedulus adstes,
Sedulus inspicias artemq; usumq; puellæ.
Hæc age/ ludibrio ne te vicinia cantet.

Coniuge nil melius casta. nil turpius illa
Quæ venerē prurit sine fine- & pstat ad omnes
Semper, & exitio superimminet illa virorum.

Nemo etiam fratris in amore equetur amic⁹,
At par si quis erit sit amand⁹ tempore in omni
Nulla ex te inceptum fœd⁹ discordia soluat.

Mentiri scelus est- prestat cōpescere linguam
Infandam si vim tibi quisq; inferret amicus
Aut ore aut manib⁹/ surge & vlciscere- redde
Redde vicem duplicem / q; si illum pœnitet aſti

Ac pœnam implorans/ iterū te exoptat amicum
Suscipe: vile qdē est hoīes ^{novus} nova querere semp
Fœdera amicitia. multos si frater amabis
Non laudo- nullos etiam ^{si amas} medium sit in isto.

Si tibi corda tumēt- vult⁹ non indicet iram,
Turpe seq; sceleratū hoīem. maledicere cuiq;

LIBER SECVNDVS.

Infandum est / qui iam vita laudatur honesta.

Nunq̃ a tenuq̃ misera obiurgetur egestas
Diuinum ^{parce} donū est diuumq̃ æterna voluntas.

Illa quidem quæ sæpe viri sublimemolesta
Impedit, ingeniumq̃ vetat super alta leuari.

Qui loquit̃ parce: linguā nec omnia soluit:
Thesaurum præ se gerit ille ea gratia magna est
Vt linguam moderes p̃sataq̃ verba loquaris.

Si quenq̃ verbo ledes / lederis & ipse.

Grata in amicorum venias conuiuia sumptu
Communi dato particula / gratissima sunt hæc.

Arce Ioui vinum seu dñs de mane cauēdū est
Illota libare manu / tum vota precando
Incaſsum fundes nulli exaudita deorum.

Solis ad aspectū nec quenq̃ mingere fas est,
Nocte sub obscura recto neq̃ corpore nudo,
Nox quia sacra deis media nec credimus illa
Posse licere via / ni declinetur ab illa,
Esse etiam vetitum diuis vir & omnia noscens
Hærens parietibus sedet atq̃ exponit vrinam
Intus vbi orbatq̃ tenuis latet angulus aulæ

Nec coitu polluta sacros genitalia pandas
Ante ignes: neq̃ cū dulci tibi coniuge præſtet
Cōcubitū vt gēmeres / dū mœſto a funere tristi

Handwritten notes:
Thesaurum præ se gerit ille ea gratia magna est
Vt linguam moderes p̃sataq̃ verba loquaris.
Si quenq̃ verbo ledes / lederis & ipse.

GEORGICORVM HESIODI.

Mente redis / superum sacra seu lætus ab ara,

Credimus inuisum superis semperq̃ molestū

Qui natat assiduo labentia flumina cursu

Qm̃ prius ablueritq̃ manus pia vota q̃ p̃cesq̃

Fuderit ante ipsas supplex orauerit vndas.

Infandū ante aras vngues incidere / cum dīs

Sacra facis, scelus est cyathos imponere vasi

In quo vina latent sacros operare lebetes:

Nil tibi cū in sacris etiā hinc lauisse nefandū est

Perfice tecta prius q̃ cornix garrula ab alto

Nūnciet atrā hyemē ruit hæc inimica procellis

Fac sedeat bissex quib⁹ ætas exigit annos

Aut totidem menses natorum chara *propago*

Sede sub instabili / iuuat hoc omnemq̃ repellit

Segnitie facit esse agiles / & ad om̃ia promptos

Fœdum & turpe viri est thermis muliebrib⁹ uti.

Hoc prorsus fugiendū etiā stat talib⁹ atrum

Suppliciū / ante aras superx obiurgare nefandū ē

Sacra ministeria ac diuinos spernere cultus.

Nec licet in fluuio / neq̃ fontē mingere i vndā

Est quoq̃ turpe aliud vetinū. fuge pessima famæ

Noīa. fama malum facile in sublime leuatur,

Est graue sufferri nimis n̄m̄iumq̃ molestum.

LIBER SECVNDVS.

Difficile vt taceat - nunq̃ delebitur illa

Sedula quæ varias populi penetrauit ad aures.

Est dea fama quidem / sunt ipsi numina famæ.

Sit tibi præterea series seruanda dierum

A Ioue ante omnes - sunt a Ioue tempora nata:

Ultima mensis erit nullo exercenda labore,

Hac genio vtendum est - illa omnes festa p̃ vrbes

Ducitur - illa forum claudit - neq̃ iura resoluit,

Prima notanda dies / & q̃rta - & septima / priã

Natus Apollo die radiantia lumina fudit.

Luce domũ quarta foelix ducenda sit vxor

Omne captato - sunt omnia prospera rebus,

Et licet incuruam trabibus componere nauim.

At quinta fuge / nanq̃ illarum pallidus orcus

Tum dire eumenidum facies toto orbe vagant̃,

Castigant: si qua in terris periuria falsum

Affirmant - quę lis alterneq̃ agitata creauit.

Sexta dies tristem ostendit mulieribus ortũ,

Læta viris - multiq̃ etiam nascuntur in illa

Quis mala mens / fallax animus - fallatia verba

Et qui concubia exercent arcana per artem.

Hac ouium foetus licitum castrare: vel hædos,

Et licet infixas pecudes circũdare mandra:

GEORGICORVM HESIODI

Scindimus octauo forti genitalia tauro,
Castramusq; sues. Fœlix est ponere plantas
Nona-viros gigni/vel amica sorte puellas.
Luce feris decima faustos quoq; credimus ort⁹

Vnaq; post decimam fœlix incidere vites,
Et tempestiuam segeti supponere falcem
Hæc curat. bissexta etiam fœlicior illa.
Stamina & ex alto tenuissima torquet arachne:
Ingentem accumulât formicę farris aceruum:
Et iuuat arguto percurrere pectine telas,
Tunc quoq; syluestres licitū castrare iuuenkos.

Tertia post decimā plantaribus optia surgit
Spargere semen humi-pallet contraria semper.

Quartaq; post decimā mulierū p̄spera natu,
Ac p̄n̄s̄os domitare boues: validosq; labori
Hemiones/canibus faciles adiungere cultus,
Et lenire manu-pecudiq; imponere mores,
Atq; aperire cados & dulcia fundere vina.

Sextaq; post decimā plantarib⁹ inuida surgit.
Opportuna viros nasci/sed iniqua puellas
Aut nasci-aut thalāos petere atq; herere maritis

Septia post decimā Cereris terat ordea sacræ
Ingentemq; licet ferro discindere siluam,

LIBER SECVNDVS.

Ac varias aptare trabes/quibus ardua tecta
Moliri/aut structam possis agitare carinam.

Nonaq; post decimā foelix est cum dea surgit
Lutea: sed medium coeli cum venit in orbem
Sit grauis/ex media ad finem lætissima fulget.

Proxima lux sapientē hominē diuīa creandi
Insigni viget officio. Nec luce dolendum est
Post illam quarta/læta est, ea læta trahantur
Gaudia. quāta dies post hāc iuga curua iuuenis
Ponit: & hemiones/& colla exercet equorum,
Altaq; veliuolas deducit ad æquora puppes,
Et noua componit dulci sua vasa lyeo,
Quam pauci nouere & recto nomine dicunt.

Sunt harum humano generi seruanda dierū
Tempora/q;ppe illud magnis successibus augēt
Sunt alię ancipitesq; tamē sine mente neq; villo
Officio excellūt-hanc alter laudat & illam,
At paucis natura illarum cognita surgit,
Nam tunc ipsa dies totū complectitur orbem
More piæ matris/seuæ modo more nouerca,
Nunc fulget-nunc atra latet foelixq; beatus
Ille quidem fertur/q; dijs/cui cognita sunt hæc:

Omniaq; inspicens rerum se exercet ad vsus.
Ex officia Melchiar; Lottheri M,D,XVI.

*Disce qd parat
q; monstra d. p. 16*